

ALN/ 21.03.2024

Børnerådet om skolesager om grænseoverskridende adfærd mellem elever: Vi skal gøre det, der virker

Alle børn har ret til en god skole og et trygt undervisningsmiljø. Når vi hører, at der er et ønske om at udvise politisk handling som konsekvens af de seneste historier om grænseoverskridende adfærd mellem elever på skoler, vil vi appellere til, at det ønske omsættes til handling, der er funderet på faglighed – ikke symbolpolitik.

Børnerådets anbefalinger:

Ryd op i ordensbekendtgørelsen

- ➔ Forpligt skolen til at undersøge årsager og dynamikker bag adfærden
- ➔ Tydeliggør at foranstaltninger aldrig kan stå alene
- ➔ Fjern foranstaltninger med strafmotiv

Øg elevinddragelsen

- ➔ Inddrag eleverne i udarbejdelsen af ordensregler og værdiregelsæt

Styrk skole- og klassefællesskaberne

- ➔ Invester og forebyg i fællesskaberne

Find løsninger i den Genoprettende Praksis

- ➔ Undersøg og udbred metoder og modeller for genoprettende praksis i skolen
- ➔ Inddrag erfaringerne fra medieringstilbud fra 2017-2020

Det handler om *alle* børns ret til en god skole og et trygt undervisningsmiljø. Vi skal gøre det, vi ved, der virker.

På vegne af Børnerådet

Bente Boserup, forperson i Børnerådet

Uddybning af anbefalinger

Ryd op i ordensbekendtgørelsen

Ordensbekendtgørelsen bygger allerede i dag på et børnesyn, som er utidssvarende. Den seneste opmærksomhed på grænseoverskridende adfærd mellem børn, er en anledning til at få kigget bekendtgørelsen efter i sømmene.

Forpligt skolen til at undersøge årsager og dynamikker bag adfærden

Uhensigtsmæssig og grænseoverskridende adfærd opstår ikke i et vakuum. Derfor bør ordensbekendtgørelsen ændres så den i langt højere grad end i dag forpligter lærere, pædagoger og skoleledere til at forstå årsager og dynamikker bag barnets adfærd. Den forpligtigelse bør eksplicit fremgå af bekendtgørelsen.

Tydeliggør at foranstaltninger aldrig kan stå alene

Det bør desuden tydeliggøres at de meget indgribende muligheder for at ekskludere elever fra skolens fællesskab, som fremgår af ordensbekendtgørelsen kun bør benyttes i særlige tilfælde og aldrig kan stå alene, men altid skal følges af pædagogiske værktøjer¹. Straffebaseret adfærdsregulering virker ikke. Derfor skal foranstaltninger i medfør af ordensbekendtgørelsen altid ledsages af indsatser vi ved, der virker, herunder bl.a. høj pædagogisk faglighed, motiverende undervisning, restorativ praksis og et tæt tværfagligt samarbejde mellem relevante parter (fx AKT-vejleder, PPR, SSP, socialforvaltningen, de regionale børnehuse og ressourcepersoner omkring eleverne i øvrigt).

Fjern foranstaltninger med strafmotiv

Børn gør det godt, når de kan. Grænseoverskridende adfærd bør derfor altid opfattes som en reaktion på, at barnet ikke er blevet tilbudt rammer og støtte til at indgå på gode måder i fællesskabet. Derfor bør motivet for iværksættelse af foranstaltninger i medfør af ordensbekendtgørelsen aldrig være at straffe barnet. Af den grund bør muligheden for at give eftersidning, jf. bekendtgørelsens § 6, stk. 1, nr. 1 helt udgå. Ved en revidering af bekendtgørelsen vil det desuden være hensigtsmæssigt at rydde op i sproget, så det i højere grad tilpasses et tidssvarende børnesyn, hvor ord fra sanktions- og strafferetstænkning ikke er meningsfulde.

Øg elevinddragelsen

Vi ved, at vi kan skabe større engagement og motivation blandt eleverne ved at inddrage dem mere systematisk og reelt i deres eget skoleliv.

Inddrag eleverne i udarbejdelsen af ordensregler og værdiregelsæt

Ved at styrke elevernes plads og stemme i udarbejdelsen af ordensregler og værdiregelsæt på skolen,

---

¹ Som det allerede i dag fremgår på ministeriets hjemmeside, men ikke eksplicit af ordensbekendtgørelsen:
<https://www.uvm.dk/folkeskolen/laering-og-laeringsmiljoe/ro-og-klasseledelse/fremme-af-god-orden-i-folkeskolen>

øger vi sandsynligheden for, at eleverne oplever ejerskab og bidrager aktivt og positivt til efterlevelse af de fælles ordensregler og værdier på skolen.

Elevrådet kan, som en del af skolebestyrelsen, allerede i dag engageres i udarbejdelsen af skolens ordensregler, men der bør fra centralt hold sættes fokus på, at flere elever opnår reelle inddragelses- og deltagelsesmuligheder og også på den måde oplever sig som værende en del af et gensidigt forpligtende skolefællesskab.

Styrk skole- og klassefællesskaberne

Hvis børn indgår i stærke og rummelige fællesskaber, som påvirker trivsel og udvikling positivt, kan vi forebygge uhensigtsmæssig og grænseoverskridende adfærd.

Invester og forebyg i fællesskaberne

Børn er afhængige af fællesskaber med trygge relationer til både voksne og børn. Børn vil reagere, hvis de oplever at der er tvivl og utryghed i forhold til deres plads i fællesskabet. Reaktionerne kan se forskellige ud, men kan bl.a. være skolefravær, isolation/ensomhed og mobning eller anden grænseoverskridende adfærd. De stødt stigende udgifter til specialundervisningsområdet udhuler økonomien på almenområdet og det bliver svært for kommuner og skoler at prioritere mange af de elementer, vi ved er vigtige i arbejdet med at styrke skolekulturen og fællesskaberne.

Og det er børnene, der betaler prisen. I fællesskaber, hvor der foregår grænseoverskridende adfærd, bliver *alle* elever ramt. Derfor skal vi sikre at skolerne har ressourcer og kompetencer til at arbejde med stærke fællesskaber.

Find løsninger i den Genoprettende Praksis

Når lærere, pædagoger og skoleledere vender sig mod ordensbekendtgørelsens værktøjskasse, er vi allerede for sent ude med den nødvendige støtte og indsats i forhold til enkeltelever såvel som fællesskabet.

Undersøg og udbred metoder og modeller for genoprettende praksis i skolen

Vi bør søge inspiration i værktøjskassen for Genoprettende Praksis. Genoprettende Praksis betegner dialogbaserede metoder til at forebygge og håndtere konflikter. Målet er, at parterne (enkelte eller dele af/hele fællesskaber) i en konflikt – ved hjælp af en tredjepart – tager ejerskab og danner en fælles forståelse af konflikten samt genopretter relationen eller fællesskabet, fx ved at indgå holdbare aftaler².

Vi ved, at *hele* fællesskabet påvirkes af konflikter. Derfor bør det også være et mål, at konflikterne løses *ind i* fællesskabet. Vi genopretter ikke knækkede fællesskaber ved blot at fjerne ét enkelt barn. Lykkes det omvendt at løse konflikterne uden at isolere enkeltelever vil hele fællesskabet styrkes. Det betyder ikke, at det ikke skal være muligt midlertidigt og fleksibelt at iværksætte særlige indsatser for et enkelt barn

---

² Det Kriminalpræventive Råd om genoprettende praksis i skolen: <https://dkr.dk/ungdomskriminalitet/konfliktmaegling/genoprettende-praksis-i-skolen>

med henblik på at (gen)etablere gode forudsætninger for fx at kunne indgå i et forløb baseret på Genoprettende Praksis.

Inddrag erfaringerne fra medieringstilbud fra 2017-2020

Som led i indførelsen af antimobbebestemmelserne og Den Nationale Klageinstans mod Mobning i 2017 indførtes et treårigt forsøg med medieringstilbud (mellem klager og relevante repræsentanter fra skolen) ved STUK for satspuljemidler i 2017-2020. Indsatsen blev imidlertid ikke videreført med henvisning til evalueringen fra 2020³, som bl.a. fandt, at parterne blev tilbudt mægling for sent i forløbet. Evalueringen viste imidlertid også, at medieringsværktøjerne gav gode indsigter og udgjorde et godt udgangspunkt for elevinterviews og præsentation af elevperspektivet. Det er vigtigt at holde fokus på, at skolen er til for eleverne. Hvis vi skal forebygge – og løse – konflikter, skal vi sætte ind med værktøjer, der gør os bedre i stand til at lytte til og forstå elevernes adfærd og perspektiver.

Den seneste tid bør ses som en anledning til at genbesøge potentialet i mediering og undersøge modeller og metoder for brug af Genoprettende praksis i skolen. Kommuner og skoler skal have en større værktøjskasse til forebyggelse og løsning af konflikter i fællesskabet.

---

³ Evaluering af antimobbebestemmelser og Den Nationale Klageinstans mod Mobning: <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf20/aug/200831-evaluering-af-antimobbebestemmelser-og-den-nationale-klageinstans-mod-mobning.pdf>